[illegible]

CENTRE FOR REFORMATION AND RENAISSANCE STUDIES

VICTORIA
UNIVERSITY
IN THE
UNIVERSITY
OF TORONTO

Abſolutiſſimus de octo ora
tionis partiũ Conſtructi-
one libellus, nec min⁹ eru
ditione pueris utilis fu-
turus, q̃ compendio
& perſpicuitate com
modus ac iucũdus,
nuperrime uigilã
tiſſima cura re-
cognitus, &
in noſtra
officina
ſumma
diligentia excuſus, Baſileæ.

IO. FROB.

1515

IOANNES COLETVS DECANVS SANCTI PAVLI GVLIELMO LILIO, AD DIVVM PAVLVM LVDI MODERATORI PRIMARIO. S. D.

HAud aliter mihi uideor affectus in nouam hanc Scholam noſtram, Lili chariſſime, quã in unicum filium pater, in quem non ſolum gaudet uniuerſam ſuam ſubſtantiã tranſfundere, uerum etiam ſua uiſcera, ſi liceat, cupit impartiri. Nam ut huic eſt parum genuiſſe, niſi eundem diligenti educatione ad bonã frugem prouexerit, ita meo animo non ſatis eſt, quod ludũ hunc inſtitui, hoc eſt genui, quodq; inſumpto patrimonio uniuerſo, uiuus etiam ac ſuperſtes ſolidam hæreditatem ceſſi, niſi modis omnibꝰ dem operam, ut pijs moribus & bonis literis diligenter educatus, ad maturam frugem adoleſcat. Proinde libellum hunc de conſtructione octo partium orationis ad te mitto, puſillum quidem, ſed nõ puſillum utilitatis allaturum noſtræ pubi, ſi diligenter abſte fuerit traditus. Scis in præceptis breuitatẽ placere Flacco, cuius ſententiam & ipſe uehementer approbo. Porro ſi qua præterea erunt digna cognitu, tuarum partium erit, ut incident, in prælegendis auctoribus adnotare.

Bene uale. Domi noſtræ.

M. D. XIII.

Malim eſſe diues quam haberi.

At quoties accuſatiuus anteceſſit,& ſequatur neceſſe eſt,ut Malim me diuitem eſſe quã haberi.

Quædam uarijs modis efferuntur,ut

Non licet athenis eſſe probos.

Et non licet eſſe probis.

Et tutum q; putauit Iam bonus eſſe ſocer. Lucanus.

Non uacat eſſe ægrotum. Non uacat eſſe ægroto.

Non uacat eſſe ægrotos,

Quanq; poſtremum hoc rarius eſt.

Genitiuus poſt uerbum. Ordo. I.

Sum genitiuum poſtulat,quoties ſignificat poſſeſſionem,ut hæc ueſtis eſt patris.

Aut ad aliquid ptinere,ut regum eſt tueri leges.

Prudentis eſt multa diſſimulare.

Non eſt noſtræ factionis.

Non eſt mearum uirium.

Non eſt huius loci atq; temporis.

Appendix.

Item hæc duo imperſonalia intereſt & refert.

Non tam intereſt regis quã totius rei publicæ.

Refert omnium, animaduerti in malos.

Exceptio.

Hos tamen ablatiuos poſtulant. Mea,tua,ſua, noſtra,ueſtra. Minus

Minus intereſt mea quam tua.
Noſtra nihil refert.

Quibus interdum adiunguntur & hi genitiui.

Vnius Ipſius Solius & genitiui ꝑticipiorũ.

Non tua unius refert, ſed noſtra omniũ.
Tua ipſius refert. Tua ſolius intereſt.
Mea refert de uita periclitantis

Appendix.

Adduntur & hi genitiui. Tanti quanti quanticunq́ꝫ, tantidem. Nam cætera huiuſmodi adduntur per aduerbium. Magni tua refert.
Minus mea refert quam tua.
Maximopere refert.
Nihil intereſt Plurimum refert.

Ordo. II. Eſtimandi.

Verba eſtimandi genitiuis gaudent, ut
Parui ducitur probitas.
Plurimi fit pecunia.
Tanti eris alijs, quanti tibi fueris.
Maximi penditur nobilitas
Nihili uel pro nihilo penditur
Nihili uel pro nihilo habentur literæ.
Nauci, flocci, pili, huius nõ facio
Aſſis non facio Teruncij nõ facio.

Singulare eſt illud. Equi boni conſulo, id eſt in bonam accipio partem.

Vendendi.

Vendo,

CVM GENITIVO.

Vendo, Reuendo, addico. Ordo. III.
Diſtraho, Diuendo.
Venundo, ueneo, proſto.
Aeſtimo, indico, inſcribo.
Liceor, licitor, licere. Loco, conduco.
Emo, coemo, Redimo, Mercor, cōmercor
Conſtat, ualet.

Hæc uerba hos duntaxat genitiuos exigunt
Tanti, quanti, tantidem, quantiuis, quantilibet, quanticunq;, pluris, & minoris.
Si non addantur ſubſtantiua.
Nam cætera precij uocabula uel in ablatiuo, uel ꝑ aduerbium apponuntur, ut
Minoris reuendes quam emeris.
Pluris conducis, quam emi poterat.
Quanticunq; locabis, præſtiterat uendidiſſe.
Hodie boues pluris licebant quā homines.
Miror tantas ædes tam paruo inſcriptas.
Paulo, Magno, Nimio, Minimo, Plurimo.
Vili, Duplo, Dimidio reuendes.
Aſſe emi, Tantidem tibi ſum traditurus
Teruncio ſeu uitioſa nuce nō emerim.
Nihilo conſtat, Perchare locauit equum,
Charius emitur oleum q̄ uinum.
Chariſſime conſtat quod precibus emptum eſt.
Gratis locat ædes. At magno paſcit.

Appendix. b Quin

Quin & quibuſlibet uerbis, precij nomen aut aduerbium apponitur ad hanc formam.

Magno pranſi ſumus, pluris cœnaturi.
Non minoris docet q̄ talento.
Hic magno etiam tacet.
Nimio, Minimo, Paulo uiuitur Londini.
Care bibit. Sed carius cacat Baſſus.
Nec ſalutat gratis.

Ordo. IIII — Accuſandi.

Verba accuſandi, damnandi, abſoluendi, & conſimilia genitiuum aſciſcunt, qui crimen ſignificet, ut

Accerſitus eſt capitis.
Detulit fratrem læſæ maieſtatis.
Poſtulatus eſt repetundarū ſiue de repetundis.
Accuſauit male geſtæ rei, male obitæ legationis.
Egit cum nouerca iniuriarum.
Condenatus eſt peculatus. Reum egit parricidij.
Damnauit inceſtus. Hic furti ſe alligat.
Criminatus eſt adulterij, cum plagij teneretur.
Arguit te mendacij. Reuicit periurij.
Incuſat negligentiæ. Appellatus eſt ueneficij.
Inſimulas herum auariciæ. Suggillas parſimoniæ.
Notas libidinis, ſeu de libidine.
Infamas inſcitiæ. Traducis luxuriæ.
Suſpectum habes perfidiæ, ſiue de perfidia.
Taxas ambitionis. Calumniaris maleficij.
Admonuit me errati. Cōmonuit te promiſſi.

Cōmone

Commonefecit te debiti.

Singulare eſt.

Expoſtulauit mecum de non miſſis ad ſe literis.

Appendix.

Si non fuerit proprium criminis nomen, apponitur ablatiuus addita fere præpoſitione.
Vtrum ambitus accuſas, an ſacrilegij, an utroq; ſiue de utroq;? De plurimis ſimul accuſaris.

Miſeret & cætera.

Miſeret miſereſcit me tui. Ordo.V.
Piget te laboris. Multos uitæ tedet.
Non te pudet uanitatis?
Noſtri noſmet pœnitet.

Hæc genitiuum habent cum accuſatiuo, niſi dicamus, Puditum eſt conſilij.
Mſiertum eſt uirginis.
Perteſum eſt coniugij.

Appendix.

Sed impersonalibus loco genitiui, poteſt addi uerbum infinitum.
Tedet me uitæ. Tedet me uiuere.
Piget militiæ. Piget militare.

Variantia quædam.

Hæc uariam habent conſtructionem. Ordo.VI.
Miſereor tui uel tibi.

Meminit tui uel de te.i.mentionem fecit.
Memini pro recordor plærũq; actõ iungitur.
Obliuiſcor, Recordor, Reminiſcor, Recolo tui uel te.
Venit in mentem eius diei.i.recordor.
Vel. Venit in mentem ille dies.
Potitus eſt rerum.i.uicit.
Et potitus eſt amica.i.aſſecutus eſt.
Eget tui uel te. Indiget auxilij uel auxilio.

Ordo. VII

Significantia aliquid fieri in loco.

Omne uerbũ admittit genitiuũ ꝓprij nominis ſignificantem locum in quo fit actio.
Vixit Romæ. Studuit Oxoniæ.
Natus eſt Londini.
Pro proprijs uſurpantur hæc appellatiua.
Humi, Domi, Militiæ, Belli. Iacet humi.
Domi belliq; ſimul uiximus.
Domi meæ noſtræ tuæ ſuæ ueſtræ alienæ.
Nec alia admittit adiectiua. Nam domi paternæ non recte dicitur, ſed in domo paterna.
Ruri in datiuo, ſiue rure in ablatiuo, uerbis ijſdem adiungitur, Ruri educatus eſt.

Exceptio.

Si tamen fuerint pluralis duntaxat numeri, aut tertiæ declinationis in ablatiuo ponuntur.
Nupſit Athenis. Militauit Carthagine.

Infrequens

Infrequens eſt his addere præpoſitionem.
Cum eſſem in Mediolano, quæ ſemper additur nominibus locorum maiorum, & appellatiuis.
Cum eſſem in Italia. Cum agerem in ſuburbano.

Datiuus poſt uerbum.

Ordo.I.

Quoduis uerbũ acquiſitiue poſitũ exigit datiuũ, ut
Non omnibus dormio. Huic habeo non tibi.
Mihi iſtic nec ſeritur nec metitur.
Mihi peccat ſi quid peccat.
Omnibus ſapit, ſibi uni non ſapit.

Acquiſitiua.

Ordo.II.

Præcipue tamen huius ordinis ſunt, quæ cõmodum aut incommodum ſignificant.
Do mutuo ſeu mutuũ. Do cõmodato.
Mutuo, fœnero, Largior.
Confero tibi, & confero in te.
Præſtare pro dare & pro exhibere, ut præſtare fidem. præſtare pacta.
Dono tibi hoc munus & dono te hoc munere.
Impartiam tibi fortunas meas, & Impartiam te fortunis meis.
Aſperſit tibi labem, & aſperſit te labe.
Inſtrauit equo penulam, & inſtrauit equum penula.
Debet tibi uitam.
Suam eruditionem tibi acceptam fert.
Satiſfacio, ſoluo, reſoluo, reſcribo, renumero.

Numero pro ſoluo, remetior, pendo, rependo.
Refero, repono pro reddo, reſpondeo pro ſatiſfacio.
Nunquam tuis meritis eſt reſponſurus.
Cõmodo pro proſum. Incõmodo pro noceo.
Non poteſt mihi nec cõmodare, nec incõmodare.
Opitulor, proſum, auxilior, ſuppedito pro ſubminiſtro, ſuggero.
Succurro, ſubuenio, adminiculor, patrocinor.
Suffragor, Adſum, faueo.
Bene uolo. Bene cupio.
Medeor tibi, & medebor tuo dolori.
Medicor te uel tibi.
Conducit, confert tibi, id eſt utile eſt.
Conducit huic rei, ſiue conducit ad hanc rem.
Conſulo tibi, Do conſilium.
Conſule rebus tuis, id eſt proſpice.
Conſulis me, id eſt conſiliũ a me petis. Sibi cauit.
Metuo, timeo, formido tibi, id eſt ſum ſollicitꝰ pro te.
Metuo te, id eſt timeo ne mihi noceas. Coniungitur uterq; caſus.
Omnia tibi timeo, quæ ſolent puſillis accidere.

Imperandi & nunciandi.

Ordo. III.

Ad hæc quæ imperandi & nunciandi ſignificationẽ habent. Iubeo te abire, iubeo tibi ut abeas.
Impero, præcipio.
Præeo, ut Iudicibus præire conatur.
Præſcribere leges uictis.

Dicta

Dicta mihi iuſiurandum.
Edico tibi miles, mando, committo.
Delegauit mihi ſuam uicem. Indixit mihi bellũ.
Deſigna, conſtitue, præſtitue, condicito, præfige mihi diem ac locum. Tempero tibi & te, id eſt rego.
Moderatur animo, iræ, & moderatur principem.

Nunciandi.

Dico tibi. Scribo tibi & ad te. Loquor.
Recenſeo, narro, expono, explano, explico.
Aperio, Indico, Demonſtro, Commonſtro.
Refero, id eſt narro. Retulit ad ſenatum, id eſt propoſuit in ſenatu.

Obſequij & repugnantiæ. Ordo. IIII.

Quæ ad obſequium ſiue repugnantiã ptinent.
Morigeror, morem gero.
Obſequor, obſecundo, obſeruio. Seruire tempori.
Inſeruit ſuis commodis.
Subſeruio, Supparaſitor, Ancillor, Aſſentor, Adulor.
Palpor, Obedio, Milito, Pareo.
Auſculto tibi, id eſt obedio.
Auſculto te, id eſt audio. Audiens dicto.
Obtempero, Cedo, Concedo.
Conſentio tibi ſiue tecum.
Aſſentio ſiue aſſentior tibi.
Diſſentio tibi ſiue abs te.
Subſcribo tuo iudicio, Suffragor, Aſtipulor.

Accedo

Accedo tibi ſiue tuæ ſententiæ,id eſt approbo.
Hoc acceſſit meis malis,ſiue ad mea mala, id eſt additum eſt. Accedit huc, Accedit his, & Accedit ad hæc.
Conuenit mihi tecum. Conſtat hoc nobis,ſiue inter nos.

Repugnantiæ.

Refragor,obſto,obſiſto,obſtrepo,reſiſto,repugno,reluctor,reclamo,officio,occurro,obuiam eo,obuiam factus eſt mihi.
Aduerſor,diſſideo tibi ſiue tecum.
Contendo tibi ſiue tecum.
Hoc abs te cõtendo,id eſt uehementer peto.
Certat illi ſiue cum illo.
Noli pugnare duobus,græce magis ꝙ̃ latine dixit Catullus,pro cum duobus.

Ordo.V.

Relatiua.

Verba quæ relationẽ & reſpectũ habent ad aliquid.
Quæ huic eſt coniunx,tibi nurus eſt.
Platoni corpus eſt uox,id eſt iuxta Platonis ſententiã
Ariſtoteli ſpongiæ ſentiunt.

Relatiua per compoſitionem.

Huiuſmodi ferme ſunt compoſita cum his præpoſitionibus. Præ,Ad, Con, Sub,Ante, Poſt,Ob, In, & Inter.

Præ. Ego meis

Ego meis præluxi maioribus. Præpollet omnibus.
Prænitet, præminet, præſtat omnibus, ſiue omnes.
Præcellit omnibus uel omnes.
Præbibit mihi. Præripuit illi.
Præeo pro uinco, præcedo, præcurro, præuertor, præuenio, accuſatiuum exigunt.

Ad.

Admolitus eſt illi manum. Admoueo.
Accubuit, aſſedit mihi. Adiacet Aegypto.
Aduolutus eſt genibus. Affulſit mihi ſpes.
Arriſit matri. Acclamabant dicenti.
Appreſſit pectori codicem.
Adegit gladium pectori. Affigo.
Adhereo, adhereſcit, adlubeſcit.

Con.

Conuixit nobis. Cõmigrauit huic uiciniæ.
Commori tibi cupio, ſiue tecum.
Colludo tibi, uel tecum.

Sub.

Subiacent fortunæ. Succedo. Subĳcio.
Subeſt. Subolet patri.

Ante.

Anteſtat, Antepono, Antefero te omnibus.
Antecedit, anteuertit, antecellit om̄ibus uel omnes.
Anteeo te non tibi.

Poſt.

Poſthabeo, poſtpono famam pecuniæ.

Ob.

Obgannit nobis, occinit, obturbat.
Oppono, obijcio, oppedo, obmurmuro.

In.

Indormis ſaccis. Inuigilas chartis.
Immoraris, immoreris, inſudas ſtudijs.
Inſides ſaxo. Illudo tibi. Inſulto.
Inniteris arundini. Nitor quoqꝫ ſimplex.
Nititur ſuis uiribus. Imminet capiti. Impendet omnibus periculum. Inceſſit mihi cupiditas.
Ineſt illi uel in illo. Incidit mihi lis cum nebulone.
Intermiſcet uera falſis. Interſerit. Interijcit. Interfuit conuiuio. Interuenit colloquio.

Contingentiæ.

Contingit mihi. Accidit, euenit, uſu uenit, obtigit, ceſſit, ſucceſſit, obuenit, uertit, cecidit.

Confidendi.

Fido, confido, credo, fidem habeo, fidem facio, fidem do. Polliceor, Spondeo, Nubo.
Item hæc. Liquet, uacat, placet, diſplicet, dolet, licet.
Succenſeo, indignor, minor.

Datiui aduerbiales. Appendix.

Adduntur & hi datiui aduerbiales.

Tempori ſurgendum. Veſperi uenit.
Luci occidit hominem.

Verbis aliquoties datiuus feſtiuitatis, id eſt iucunditatis gratia adiungitur.
Suo ſibi hunc iugulo gladio.

Gemini Datiui.

Eſt pro habeo. Eſt tibi mater. Nō eſt tibi quod agas.
Et intercedit mihi cum illo familiaritas.

Nonnunq̄ꝫ geminos habet datiuos.
Non ſit tibi curæ. Item hæc.
An id ſibi ſtudio habet?
Hoc tu tibi laudi ducis.
Speras tibi laudi fore, quod mihi uitio uertis?
Dedit mihi ueſtem pignori, dono, mutuo.
Dedit mihi pecuniam fœnori.

Accuſatiuus poſt uerbum.

Verba tranſitiua cuiuſcunq̄ꝫ generis, exigunt accuſatiuum ſignificantem id quod patitur, ut Ordo. I.
Saluta patrem. Numeras arenam. Bibis uinum.
Loqueris mendacium. Oſculatur uxorem.
Tedet, piget, pudet, pœnitet, miſeret me tui.
Decet te. Non decet ſenem. Dedecet uirginem impudentia. Antiqui dicebant, et, Decet tibi.

Duo Accuſatiui.

Sunt quæ geminum admittunt accuſatiuum.
Docuit me literas. Dedocebo te iſtos mores.

Popoſcit me mutuum.

Rogat, orat, flagitat, exorat te ueniam.

Poſtulo, flagito, peto abs te hanc rem frequentius q̃ꝑ te, ſine præpoſitione.

Exuo, induo, ueſtio, calceo, cingo poſteriorem, hoc eſt accuſatiuum rei, ſepius mutant in ablatiuum.

Exuit ſe chlamydem ſiue chlamyde.

Accinxit ſe gladio.

Accuſatiuus rei & perſonæ.

Quædam utrumuis admittunt rei ſeu ꝑſonæ, uicit te, & uicit litem.

Excuſat ſe, & excuſat ualetudinem.

Accuſat te, & accuſat tuam negligentiam.

Motus ad locum.

Ordo.II. Quæ ſignificant motum ad locum aliquem, accuſatiuum poſtulant nominis proprij citra præpoſitionẽ.

Eo Romam.

Redijt Athenas. Nauigauit Carthaginem.

Item hæc. Confero me domum.

Recipio me rus.

Nam appellatiuis, ſiue maiorum locorum uocabulis, fere præpoſitio additur.

Profectus eſt in Hiſpaniam.

Reuerſus eſt in prouinciam. Abijt in forum.

Spacium temporis.

Ordo.III. Quibuſlibet uerbis apponitur accuſatiuus ſignificans

cans ſpacium temporis.
Potauit totam noctem.
Hic totum deſedi diem.
Viginti annos natus eſt.
Iam ſæculum te operimur.

Appendix.

Quanquam hic aliquoties in ablatiuum uertitur.
Cōmoratus eſt apud nos tribus horis, ſeu tres horas.

Appendix.

At quoties non ſpacium, ſed ſpecies temporis ſignificatur, ablatiuus tantum apponitur.
Nocte uigilas. Luce dormis.
Aeſtate domi deſides. Hyeme nauigas.
Superioribus diebus ad te ſcripſi.
Anno proximo te uiſam.
Significatur autem ſpecies, cum interrogatio fit per quando.
Vt quando uenies? Hora tertia.
Spaciū uero, cum fit interrogatio per q̄diu.
Vt Quamdiu uigilaſti? duas horas.

Spacium loci.

Ordo.IIII

Quibuſdam & loci ſpaciū eodem modo apponit.
Iam mille paſſus proceſſerant.
Patet in longum quingenta ſtadia.
Latum culmum. Latum unguem. Latum digitum.

Pedem hinc ne diſceſſeris.
Abeſt ab urbe ſeſquimiliarium.
Quanq̃ hic quoq; nonnunq̃ uertitur in ablatiuũ.
Abeſt a continenti quingentis paſſuum milibus.

Reciprocus Accuſatiuus.

Ordo.V. Quodlibet uerbum quantũuis intranſitiuũ admit-tit accuſatiuũ nominis ſignificantis eundẽ actum, ut Quam hic uitam uiuitis? Endymionis ſomnum dormis. Huius generis ſunt illa. Longum nauigauit iter. Hunc ſcio mea ſolide ſolum gauiſurum gaudia.

Accuſatiuus per figuram.

Item illa, Reſipit, ſapit aduſtionem. Olet lucernam, hircum. Olet unguenta. Spirat Italiam. Vox non ſonat hominem. Vineta crepat mera. Viuunt bachanalia. Viuit Cynicum. Et quæ ponunt̃ aduerbiorum loco. Furit indomitũ. Dulce ſonat. Toruum tuetur, id eſt indomite, dulciter, torue.

Ablatiuus poſt uerbum.

Ordo.I. Quoduis uerbum admittit ablatiuum ſignificantẽ qualecunq; inſtrumentum aut modum actionis. Exemplum inſtrumenti.
Petijt me ſaxo. Cæcidit loris. Enecas odio.

Reſellis

Refellis argumentis. Vincit ſapientia.
Conciliauit humanitate multos.
Concordia res paruæ creſcunt.
Diſcordia maximæ dilabunt̃, id eſt per diſcordiam.

Exemplum modi.

Mira celeritate rem peregit.
Summa æloquentia cauſam egit.

Hic tamen apponitur aliquoties præpoſitio cum.
Summa cum humanitate tractauit hominem.

Nam inſtrumentis non apponitur. non enim recte dicitur.
Scribit cum calamo.

Appendix.

His finitima ſunt quæ ad Synecdochen ꝑtinent.
Egrotat animo magis ꝗ corpore.
Diſcruciatur animo.
Candet dentibus. Rubet capillis, id eſt ſecundum animum, corpus, capillos.

Poetæ dicunt per accuſatiuum. languet animum.
Rubet faciem. Canet capillos.

Comparatiua.

Quæ uim obtinent comparationis, admittunt ablatiuum ſignificantem menſuram. Ordo. II.
Multo præſtat cauere ꝗ admittere.
Multis, infinitis partibus te uincit. Duplo ſuperat.
Nimio excellit, antecedit.

Motus

Motus a loco.

Ordo. III. Quæ ſignificant motum a loco, ſiue per locum, eadem nomina admittunt in ablatiuo, quæ in genitiuo apponebantur cum ſignificabatur quies in loco.

Diſceſſit Londino.

Rure reuerſus eſt.

Louanio ſum facturus iter.

Apponitur ſemper præpoſitio per, appellatiuis regionum nominibus.

Per Italiam eundum eſt Græciam petenti.

Per forum ibis.

Adduntur & hi ablatiui aduerbiales.

Hac eundum eſt, illac, iſtac. Qua pro aliqua parte ſeu uia, ut ſi qua licebit effugere.

Et relatiue. Qua ſpectat Aegyptum.

Ablatiuus abſolutus.

Ordo. IIII. Quibuſlibet uerbis addit ablatiuus abſolute ſumptus. Me dormiente tu bibis.

Hoc me uiuo non facies.

Hæc fiunt te rege, te conſule, te pontifice.

Te impulſore feci.

Lilio præceptore, tantus hic euaſit.

Implendi, onerandi.

Ordo. V. Verba Implendi, onerandi, & his diuerſa.

Satio, ſaturo, expleo te fabulis.

Ingurgitauit ſe cibo. Obruit ſe uino.

Oneras

Oneras ſtomachum cibo.
Leuabo te hoc onere.
Exonerabo te nummis.
Nudauit, exuit, ſpoliauit me bonis omnibus.
Emunxit ſenes argento.

Proſequor, afficio.

Item proſequor & afficio. Ordo. VI.
Afficit me iniuria, damno, honore.
Proſequor te odio, amore, beniuolentia.
Pluit lapidibus, lacte, ſanguine, ſiue lapides, lac, ſanguinem.

Mereor bene ſeu male.

Bene mereor & male, peius, melius, optime, peſſime, interueniēte præpoſitione aſciſcunt auferendi caſum. Ordo. VII
Optime de literis meritus es.
De me nihil es meritus, neq; bene neq; male.

Paſſiua.

Paſſiuis additur ablatiuus agentis, ſed accedente præpoſitione a uel ab. Ordo. VIII.
Rideris ab omnibus.
Additur aliquando datiuus abſq; præpoſitione.
Amaris omnibus uel ab omnibus.
Accuſatiuus patientis uertitur in nominatiuum.
Pater caſtigat filium. Filius caſtigatur a patre.
Cæteri caſus fere omnes manent in paſſiuis, qui fuerant actiuorum.

Doceris à me grammaticam.
Accuſaberis furti. Haberis ludibrio.
Priuaberis magiſtratu.

Quæ per ſe paſſiua uocantur, conſtruunt̃ quemadmodum & illa.
Venijt a domino. Vapulabis a præceptore.
Quid fiet ab illo?

Veſcor & cætera.

Ordo.IX. Veſcor carnibus. Hic uictitat lacte.
Vtor homine familiariter. Inuenitur, &, Vtor hanc rem, & abutor operam. Fruor tuo conſpectu.
Et tuo fretus auxilio. De potior dictum eſt.
Fungitur magiſtratu. Defunctus eſt uita.

Appendix prima.

Præpoſitio ſubaudita facit, ut ablatiuus recte addatur.
Habeo te loco parentis.
Eſt mihi uice filij, id eſt in loco, in uice.
Apparuit illi humana facie.
Diſceſſit magiſtratu.

Infinita. Appendix.II.

Quibuſdam familiariter adduntur uerba infinita,
Solet, debet, cepit, optat, gaudet laudari.
Amat uideri diues. Studet metui.
Nam figurate ponuntur, ut a nullo pendeant.
Heccine fieri flagitia? Et uenari pro uenabatur.

Diuerſi caſus eidem additi uerbo.

Appendix

Appendix. III.

Nihil uetat quo minus eidem uerbo diuerſi caſus apponantur diuerſæ rationis.

Dedit mihi ueſtem hanc pignori, te præſente, propria manu.

Nam ueſte, additur tanq̃ tranſitiuo.

Mihi, tanq̃ acquiſitiuo.

Pignori, ex eorum eſt forma, quæ reſoluūtur per ad, uel in, præpoſitionem, id eſt in pignus.

Te præſente, ablatiuus eſt abſolutus.

Manu, inſtrumentalis.

Gerundia.

Gerundia omnia eoſdem ferme caſus admittunt poſt ſe, quos habent uerba a quibus deducunt.

Ad diſcendum literas. Ad ſeruiendum tibi.

Ad fruendum amico.

In di.

Gerundia in di, ante ſe habent hæc nomina, gratia cauſa, prætextu, occaſione, titulo, Ociū, facultas, licentia, ars, aut ſimile nomen ſubſtantiuum.

Veni huc cauſa uiſendi te.

Non erat copia conueniendi hominem.

Ars dicendi.

Nonnunq̃ præcedit adiectiuum.

Cupidus uiſendi te. Gnarus bellandi.

Certus eundi. Imperitus nauigandi.

Peritus medicandi.

In dum

In dum.

Gerundijs in dum præponitur præpoſitio Ad, uel inter. Ad colloquendum tecum.

Inter cœnandum, hoc mihi uenit in mentem.

Reperitur & ante damnandum.

Cum ſignificamus neceſſitatem, ſine præpoſitione uſurpantur, addito ſubſtantiuo uerbo.

Vigilandum eſt ei, qui cupiat uincere.

In do.

Gerundia in do pendent a præpoſitione, In uel ab, ſiue dictione quæ requirit ablatiuum, ut

In conſultando locus eſt æloquentiæ.

In pugnando uiribus eſt opus.

Reuerſus a uenando, ſiue a uenatu.

Tacendo refellis, id eſt tacens refellis.

Scribẽdo diſces ſcribere. Romanus ſedendo uincit.

Gerundiua nomina.

Vertuntur gerundia in nomina adiectiua, ut

Cauſa uiſendi te, & cauſa uiſendi tui.

Ad diſcendum literas, & ad diſcendas literas.

Legendo libros doctus euades. Et legendis libris doctus euades.

Supina in tum.

Prima ſupina ſequuntur uerbum, ſignificans motũ ad locum, ut Abijt piſcatum, id eſt ad piſcandum.

Admittunt poſt ſe eoſdẽ caſus quos uerba ipſorũ.

Abſolute poſita.

Ponuntur & abſolute cum uerbo, eſt.
Pugnatum eſt. Actum eſt. Dormitum eſt.
Ceſſatum eſt ſatis.

Supina in tu.

Supina in tu paſſiuæ ſignificationis ferme ſunt.
Adherent nominibꝰ adiectiuis, ut Turpe dictu.
Miſerabile uiſu. Difficile creditu.
Prodiue factu, id eſt ad faciendum.
Nam in his. Surgit cubitu, redit uenatu, nomina
potius cenſenda ſunt ꝙ gerundia.

De participijs.

Participia ſequuntur conſtructionem uerborum
a quibus deriuantur.
Donaturus tibi ueſtem. Donaturus te ueſte.
Conſulens tibi. Fruiturus te.
Diligendus ab omnibus. Quanꝙ in his uſitatior eſt
datiuus. Diligendus omnibus.

Participia facta nomina.

Cum tranſeunt in naturam nominum, genitiuum
poſtulant, ut amans uini, fugitans litium.
Cupiens tui. Sitiens auri. Peritus belli.
Et ſine caſu, ut uir potens, æloquens.
Tunc & comparationem accipiunt more nominũ
in ens uel in tus deſinentia.
Cupientior famæ ꝙ auri. Cupientiſſimus tui.
Nulli deſideratior ꝙ mihi. Deſideratiſſimꝰ patriæ.

Participia facta nomina compoſitione.

Quæ cōpoſitione fiunt nomina,genitiuũ aſciſcunt.
Indoctus pilæ. Inexpertus belli.
Quanq; & horum ſimplicia ſimili modo uſurpant.

De Nominibus uerbalibus.

Ordo.I. Omnia fere uerbalia genitiuum admittunt, qui uerbis erat accuſatiuus. Colo agrum.
Cultor,cultrix agri,cultus agri,cultura agri.
Bibo uinum. Bibax uini.
Cupio laudem. Cupidus laudis.
Item quæ ſunt affinia his,ut auarus laudis.
Ignarus omniũ. Studioſus tui. Securus amorum.

In bilis.

Ordo.II. Verbalia in bilis accepta paſſiue, datiuo gaudent, ut participia in dus. Flebilis,formidabilis omnibus, id eſt flendus,formidandus omnibus.

Ordo.I. GEnitiuus additus nomini.

Nomina ſubſtantiua quæ ſignificant poſſeſſorem, menſuram,ſiue numerum,aut relationem ad aliquid genitiuum exigunt, ut

Arma Achillis.	Mille nummum.
Cyathus uini.	Duo milia peditum.
Modius tritici.	Par calciamentorum.
Vncia auri.	Iugum aquilarum.
Vlna panni.	Tres decades quæſtionum.
Vxor Petri.	Amicus patris.

Comes

Comes Vlyſſis. Princeps patriæ.

Vertitur hic genitiuus aliquoties in datiuum, accedente uerbo, eſt. Hic eſt tibi pater. Huic ſocer, illi conſul.

Attributiua.

Cum ſignificat aliquid ineſſe, ſiue adeſſe cuipiam, quod ad laudem, ſeu uituperium pertinet trifariam efferimus. Ordo. II.

Puer bonæ indolis. Vir maximi naſi.
Puer bona indole. Vir maximo naſo.
Puer bonus indole. Vir maximus naſo.
Et indolem poetice. Et naſum poetice.

Species & genus.

Species ſubiicitur generi in genitiuo, ſiue in eodem caſu per Appoſitionem. Ordo. III.

Nomen Catonis in te non quadrat.
Crimen læſæ maieſtatis.
Cum eſſemus in terra Italiæ, ſiue Italia.
In urbe Romæ, ſiue Roma.

Subſtantiue poſita.

Quædam adiectiua ſubſtantiue poſita genitiuū admittunt, ut Multum lucri. Ordo. IIII.

Paulum pecuniæ.
Quid habes negocii?
Quantum habebis pecuniæ, tantundē habebis fidei.
Plurimum uini. Minimum aquæ.
Item pronomina quædam.

Hoc negocij. Id operis, Quid illud mali.

Appoſitio.

In ſumma quoties ſubſtantiuum, quacũq; ratione refertur ad alterum ſubſtantiuum, additur in genitiuo, niſi addatur appoſitiue. Nam tum ſatis eſt, ſi concordet in caſu, etiam ſi numero & genere diſſideat. Abſtuliſti Maronem meas delitias.

De adiectiuis & ſubſtantiuis.

Adiectiua nomina, participia, pronomina concordant cũ ſuis ſubſtantiuis. In nũero genere & caſu, ut Ex malis moribus, bonæ leges natæ ſunt. Iſtam fortunam tui mores promeruerunt.

Adiunctio.

Cum plura ſubſtantiua, diuerſi etiam numeri ac generis, ad unum adiectiuum referuntur, his ferme modis efferri ſolent.

Gloria non eſt expetenda, neq; diuitiæ, ut in medio ponas ad quod referuntur partes.

Non eſt expetenda gloria, neq; diuitiæ, ut præponat.

Gloria & diuitiæ non ſunt expetendæ, ut poſt poſitum conueniat cum proximo.

Gloria, diuitiæ, genus, non ſunt expetenda, ut ſubaudias iſta, idq; neutro genere.

Relatiua.

Relatiuum Qui, conuenit cum antecedente in numero & genere. Placuerunt literæ quas ad me dediſti. Niſi figurate loquamur. Quas ad me dediſti literas magnopere

magnopere placuerunt.

Comparatiua.

Comparatiua & ſuperlatiua genitiuum exigunt, ut Ordo.V.
ſum minor fratrum, de duobus.
Sum minimus fratrum, de pluribus.
Et tum exponuntur per inter. Inter fratres uel ex fratribus. Nam comparatiua cum exponuntur per q̄ꝫ, ablatiuum aſciſcunt.
Præſtantior te. Eloquentior omnibus præter q̄ꝫ Cicerone, id eſt q̄ꝫ Cicero.

Additur & alter ablatiuus ſignificãs modũ exceſſus.
Eſt major te quatuor annis,
Digito lato te procerior. Multo potior.

Multo & longe apponuntur & ſuperlatiuis.
Multo omniũ doctiſſimus. Longe peſſimus omniũ.

Diſtributiua & partitiua.

Item Nomina partitiua, aut partitiue poſita, uelut quiſqꝫ, quiſquis, quicũqꝫ, quidam, quis interrogatiuũ, & quis pro aliquis, aliquis, uterqꝫ, neuter, uteruis, utercunqꝫ, nemo, nullus, ſolus, unus, medius. Ordo.VI.
Quiſqꝫ huius nationis. Vnumquodqꝫ animantium.
Prouocat unum quemlibet ueſtrum.
Vtrum horum mauis accipe.
Exponuntur per inter uel ex. Vnus omniũ, id eſt, ſolus omniũ. Medius duorũ, id eſt, inter duos, Et, Dimidium animæ.

Item

Item alter,alius,& his æquipollentia pronomina hic & ille,& aduerbium partim.

Appendix.I.

Quanq̃ in his genitiuis ſignificans totum,in alium caſum ſepe uertitur.

Quis hominũ uidit? Et quis homo uidit?

Neuter Catonum. Et neuter Cato.

Animantũ uel animãtia,alia ſũt uolatilia,alia reptilia.

Appendix.II.

Ad hanc formam pertinent.Quotus,Quotuſquiſq; ordinem ſignificantia numeralia.

Quotus eras conuiuarum,ſeu conuiua?

Quintus regum Romanorum, id eſt inter reges.

Sapientum octauus.

Quanq̃ in hoc poſtremo, non tam ordinem ſignificat q̃ numerum ſimpliciter,ut in illo.

Dic quotus eſſe uelis.

Datiuus poſt nomen.

Commodi aut incommodi.

Ordo.I. Adiectiua quæ cõmodum aut incõmodum ſignificant,aut relationem ad aliquid,datiuum exigunt,ut Rem mihi permoleſtam,mihi iucundam,tibi pernicioſam, mihi ſalutarem.

Relatiua.

Aptus,accommodus,idoneus,utilis,inutilis bello ſiue ad bellum.

Natus gloriæ & ad gloriam. Obnoxius illi.

Amicus

Amicus huic & huius.
Similis, diſſimilis huic & huius.
Diuerſus huic uel ab hoc.
Affinis, cognatus huic uel huius.

Nam cum huiuſmodi ſubſtantiue capiuntur, genitiuo magis gaudent.

Accuſatiuus poſt nomen.

Spacij menſura.

Ordo. I.

Quæ certum magnitudinis modum ſignificant, accuſatiuum admittunt. Longus, latus, altus, craſſus. Turris alta trecentos pedes.
Liber craſſus tres digitos, ſiue trium digitorum craſſitudine, & ducentorum pedum altitudine.

Circuitionis uis.

Ordo. II.

Quædam per circumlocutionem accuſatiuum admittunt, ut non ſum id neſcius, id eſt non ignoro.

Cuius generis ſunt & illa. Eius rei mihi uenit in mētem, id eſt recordatus ſum.
Et id mihi anus indicium fecit, id eſt indicauit.
Et opus eſt mihi hac re.

Ablatiuus poſt nomen.

Dignus & indignus ablatiuum aſciſcunt.
Dignus honore, dignum eſt illo. Dicimus tamen, Dignus ut honoretur. Dignus quem omnes honorent. Et dignus honorari ab omnibus.
Itē uacuus, onuſtus. Vacuus curis. Onuſtus diuitijs.
Pauper

Pauper, diues, plenus, inanis, etiam genitiuum admittunt.

Pronominũ Conſtructio.

Genitiui primitiuorũ.

Mei, tui, ſui, noſtri, ueſtri, genitiui primitiuorũ ponuntur cum paſſio ſignificatur. Nam cum actio, adduntur poſſeſſiua, Meus, tuus, ſuus, noſter, ueſter.

Languet deſiderio tui, nempe quo tu deſideraris. Fauet deſiderio tuo, quo tu deſideras.

Item Pars tua, quæ tibi debetur.

Pars tui, id eſt, manus aut pes, corpus, animus.

Imago tua, quam tu poſſides.

Imago tui, quæ te repreſentat.

Aliquoties utrunq; coniungitur, ut noſtra tui memoria, id eſt, quam nos de te habemus.

Poſſeſſiua pronomina.

Poſſeſſiua adiectiua ſunt, & non recuſant aliquãdo genitiuum.

Mea ipſius cauſa. Tua ſolius unius.

Meos flentis oculos.

Noſtrum & Veſtrum.

Noſtrum & Veſtrũ genitiui plurales, gaudent nominibus diſtributiuis, aut partitiuis, ut Nemo ueſtrũ, Vnuſquiſq; noſtrum, id eſt, ex nobis.

Item Comparatiuis & ſuperlatiuis, ut Maior ueſtrũ, Maximus natu noſtrum.

Reciproca.

Sui, Sibi, Suus,a,um, non niſi reciproce ponuntur, hoc eſt,ut reflectantur ad id,quod præceſſit in eadem orationis parte,aut annexa per copulam.
Ille ſibi placet. Petrus odit ſuos.
Orat,ut ſuo faueas filio.

Demonſtratiua.

Demonſtratiua cum ſubſtantiue ponuntur admittunt genitiuum,ut dictum eſt. Hoc noctis.
Idem temporis. Illud acceſſit mali.

Idem cum datiuo.

Idem datiuum adiungit, uel ablatiuum interueniente præpoſitione.
Idem facit occidenti, id eſt quod occidens.
Idem huic, aut idem cum hoc.

Nominatiuus poſt aduerbium.

En & ecce demonſtrantis, nominatiuo ſeu accuſatiuo iunguntur. En quatuor aras. Ecce rem.
En lupus in fabula. En exprobantis, accuſatiuo gaudet. En animum & mentem.

Genitiuus poſt aduerbium.

Superlatiua genitiuum exigunt. Peſſime omniũ dixit. Qui omnium optime fecit. Ordo.I.

Aduerbia loci ac temporis.

Adduntur

Ordo.II. Adduntur aduerbijs loci ac temporis genitiui ferme hi. Vbi gentium.

Eo impudentiæ uentum eſt. Quo terrarum.

Nuſq́ꝫ gentium. Huccine rerum uenimus?

Vbiuis, quouis terrarum.

Eo loci redacta eſt. Tunc temporis.

Nam minime gentium monadicon eſt, genitiuo feſtiuitatis cauſa addito.

Pridie, poſtridie.

Ordo.III. Pridie Calendarum ſiue calendas.

Poſtridie eius diei. Poſtridie quam uenires.

Poſtridie q́ꝫ diſceſſeras.

Inſtar.

Inſtar montis. Inſtar pecudis.

Ordo.IIII. Item parum, multum, ſatis, abunde, uini, uice nominũ poni uidentur.

Datiuus poſt aduerbium.

Quædam datiuum admittunt nominum, unde deducta ſunt.

Venit obuiam illi. Nam obuius illi dicitur.

Canit ſimiliter huic. Nam ſimilis huic.

Et ſibi inutiliter. Sedet proxime illi.

Propinquius tibi ſedet q́ꝫ mihi.

Accuſatiuus poſt aduerbium.

Sunt quæ accuſandi caſum admittunt præpoſitionis, unde ſunt profecta.

Propius urbem, & proxime caſtra.

Ablatiuus

Ablatiuus poſt aduerbium.

Quæ comparantur, conſtructionem habent comparatiuorum nominum. Ordo. I.

Acceſſi p̄pius te, id eſt q̄ tu. Melius te dicit, ideſt q̄ tu

Plus quingentis colaphis, & plus milies.

Procul & cætera.

Proculdubio, & procul ab urbe. Clam patre. Ordo. II.

Palam omnibus. Coram omnibus.

Aduerbij Conſtructio.

Hic, illic, iſtic, intus, alibi, ubi, ubiq;, ubicūq;, ubilibet, Ordo. I.

ubiuis, alicubi, necubi, ſicubi, Ibi, inibi, ibidem, referuntur ad quietem in loco.

Huc, illuc & cætera.

Huc, illuc, iſtuc, intro, alio, aliquo, nequo, ſiquo, eo, Ordo. II.

eodem, quolibet, quouis, quocunq;, foras, horſum, aliorſum, dextrorſum, ſiniſtrorſum.

Surſum, deorſum & cætera.

Surſum, deorſum, utroq;, neutro, quoquouerſum, referuntur ad motionem ad locum.

Hinc, illinc & cætera.

Hinc, illinc, iſtinc, aliunde, alicunde, ſicunde, necunde Ordo. III.

Indidem, unde, undelibet, undeuis, undecunq;, utrinq;, referuntur ad motum e loco.

Hac, illac & cætera.

Hac, illac, iſtac, alia, aliqua, qua, ſiqua, nequa, referuntur ad Ordo. IIII.

tur ad motionem per locum.

Variantia.

Hæc uariant, Foris cenat, & foris uenit. Peregre uiuit, peregre rediit, peregre abiit. Nuſquam apparet. Nuſquā diſcedet.

Quibus modis uerborum, quæ congruant aduerbia.

Vbi, poſtq̃.

Vbi, poſtq̃, cum, aduerbia temporis, interdum indicatiuis, interdum ſubiunctiuis uerbis apponuntur, ut cum aderit, & cum uenerit.

Simul & cætera.

Simul, ſimulac, ſimulatq;, magis gaudent ſubiunctiuis. Simul atq; adoleuerit ætas.

Vt.

Vt pro poſtq̃. Indicatiuo gaudet adiungi, ut uentum eſt in urbem.

Quemadmodum & cætera.

Quemadmodum, ut, utcunq;, ſicut, utrunq; modū admittunt, ut ſalutabis ita reſalutaberis, ut ſementem feceris, ita ut metes.

Quaſi & cætera.

Quaſi, ceu, tanq̃, perinde, acſi, haud ſecus acſi, cum proprium habent uerbum, ſubiunctiuis gaudent apponi.

poni. Tanq̃ feceris ipſe aliquid.
Quaſi non norimus inter nos.

Alias copulant conſimiles caſus. Noui hominem tanq̃ te. Arridet mihi quaſi amico.

Ne,Non.

Ne prohibentis uel imperatiuis uel ſubiunctiuis additur. Ne nega. Ne dixeris.

Non,uerbis imperatiuis non recte apponitur.

Ne,An,Num.

Ne cum eſt interrogantis indicatiuum amat.
Supereſt ne,& ueſcitur aura.
Similiter & An & Num.

At eadem cum accipiuntur dubitatiue, ſiue indefinite,ſubiunctiuum poſtulant. Viſe num redierit.
Nihil refert,feceris ne, an perſuaſeris.

Pene & ſimilia.

Pene,prope,propemodum, tãtumnon, modonon, unico uerbo,ſeu alia dictione contenta ſunt.
Propemodum inſaniebat.
Tantum non inſaniebat.
Modonon montes auri pollicebatur.

Aduerbium relatum non ad uerbum.

Aduerbium aliquoties refertur non ad uerbum, ſed aliam orationis partem.
Homo egregie impudens. Ne parum ſis leno,
Admodum puella,admodum anus.

Aliquoties aduerbium adheret aduerbio.
Non admodum pulchre. Parum laute.

Quanqꝫ & ſimilia.

Quanqꝫ, tametſi, etſi, etiamſi, frequẽtius adiungun/tur indicatiuis. Quamuis & licet ſubiunctiuis, Etiamſi cum utriſqꝫ coherent.

Vt pro quãuis ſemper ſubiunctiuum flagitat. Serui ut taceant, iumenta loquentur.

Aliquoties ad aliam orationis partem referuntur, non ad uerbum. Complectitur hominem, ꝗuis male uolentem, etiamſi peſſime de ſe meritum.

Niſi, cum ſimilibus.

Ni, niſi, ſi, ſiquidem, ꝙ, quia, & indicatiuis & ſubiun/ctiuis adherẽt. Niſi facies. Niſi feceris. Quod bene ua les gaudeo. Quod redieris incolumis gaudeo. Non quia ſic merui. Non quia ſit pauper, ſed quod ſit improbus.

Quando & cætera.

Quando & quandoquidem, quatinus, indicatiuum exigunt. Et frequenter ſequũtur cauſam, cum reliquæ huius ordinis frequentius præcedant. Quoniam mi/hi non credis, ipſe facito periculum. Ipſe periculum facito, quoniam mihi non credis.

Quippe.

Quippe item cum proprium habet uerbum.

Danda

Danda eſt huic uenia, quippe ægrotat.

Quippe qui. Vtqui.

Si addideris qui utrunq; admittit modum. Vtqui plerumq; ſubiunctiuis adheret. Non eſt huic habenda fides, quippe qui bis iam peierauit, ſiue peierarit. Vtqui peierarit.

Qui.

Qui, cum habet uim caſualem, ſemper adheret ſubiunctiuo. Stultus es qui huic credas, id eſt quod uel quia credis

Vt. Vtpote.

Vt & Vtpote, proprium uerbum nunq̃ habent. Odi Petrum, ut in omnes maledicum. Vtpote in omnes maledicum.

Tum tum. Cum Tum.

Et Tum tum, Cum tum, ſimiles modos copulant. In uerbis indeclinabilibus ſimiles caſus. Odit tum literas, tum uirtutem. Amplectitur cum eruditos omnes, tum in primis Marcellum.

Præpoſitionum conſtructio.

Præpoſitio uerſa in aduerbium.

Præpoſitiones quæ citra caſum ullum uſurpantur in aduerbiorum naturam tranſeunt.

Extra meiete. An mare quod ſupra memorē, quod/qꝫ alluit infra? Prope abeſt.

Quemadmodum rurſus & aduerbia quædam accedente caſu, in præpoſitiones tranſeunt, ut Procul, Coram, Clam, Palam.

Caſus præpoſitionum.

Quædam accuſatiuum exigunt, ut intra parietes. Extra uallum. Quædam ablatiuum, ut ab urbe. Quædam utrunqꝫ, ſed non eodem ſenſu.

In.

Varij caſus præpoſitionum earundem.

In, cum ſignificatur actus in loco, deſiderat ablatiuum, In animo eſt, in foro uerſatur.

In pro erga, accuſandi caſum habet.

Optimo in te animo.

Item in pro contra. In omnes maledicus.

In pro ad. In hoc incumbite. In hoc natus ſum. In mercatum abijt.

Sub.

Sub nocte, id eſt in nocte.

Sub noctem, id eſt inſtante nocte.

Sub ea, id eſt poſt ea.

Item ſub, additum uerbo motus ad locum, accuſatiuum exigit.

Sub umbram properemus.

Sub

* Quod legit(ur) [illegible] tenus & [illegible] tenus ut apud Apuleium. Credo quod [illegible] ſit aduerbium [illegible] ut docet Priſcianus [illegible] ſ[illegible] ſatis [illegible] [illegible] dici [illegible] ab aliquibus negar(i) [illegible] Dixit enim Apuleius pallio tenus [illegible] [illegible] tenus [illegible] [illegible] [illegible] uſqꝫ ad.

Sub cum uerbo quietis, ablatiuum requirit.
Sub lodice. Sub umbra.

Super.

Super numerum ingenuorum, id eſt ultra numerũ.
Super hæc omnia, id eſt præter hæc omnia.
Super Priamo, id eſt de Priamo.
Super arbore ſidunt, id eſt in arbore.

Tenus.

Tenus gaudet ablatiuo ſingulari, genitiuo plurali.
Pube tenus. Crurum tenus.

Sed hæc uidentur ueluti compoſita, quemadmodũ & illa. Hactenus, Eatenus, Quatenus.

Verſus.

Poſtponitur & uerſus ſuo caſui.
Romam uerſus iter eſt.

Vſq;

Vſq;, raro ſine altera præpoſitione reperitur, & ſignificat temporis aut loci magnitudinem.
Ad multam uſq; noctem. Ab extrema uſq; India.
Vſurpatur & aduerbialiter, pro ſemp ſiue continẽter.

A.

A præponitur dictionibus incipientibus a conſonante. A foro. A caſtris.

Ab.

Ab, incipientibus a uocali. Ab omnibus. Niſi ſint liquidæ aut I conſonans. Ab Ioue. Ab rege.

Abs.

Præpoſitiones ſemp compoſitæ.

Sunt quæ non inueniantur extra compoſitionem. Di, Dis, Re, Se, An, Con, Diduco, Diſſipo, Refero, Seiungo, Ambigo, Conuenio.

Con præpoſitio.

Con ex quibuſdam neutris facit tranſitiua. Comminxit lectum. Conſpuit hominem. Concacauit. Compluit. Conuomuit maritum.

De.

Deijcio, id eſt ex alto iacio. Deamo, id eſt ualde amo. Deſipit, id eſt ſapere deſijt. Deferbuit ætas. Reclamat, id eſt contra clamat. Repetit, id eſt denuo petit. Retegit, id eſt quod tectum eſt aperit.

De Conſtructione Interiectionū.

O.

O exclamantis, admittit uocatiuum, nominatiuū, & accuſatiuum. O dij immortales. O uir fortis. O inſignem impudentiam, Subaudit autem frequenter, ut ſingularem impudentiam.

Heu, proh, & cætera.

INTERIECTIONVM.

Heu pietas. Heu ſtirpem inuiſam.
Proh Iuppiter, & proh deum atq; hominũ fidem.
Hei mihi. Veh tibi. Ah tibi.

Cedo,

Cedo flagitantis exhiberi, accuſatiuum habet. Cedo manum. Cedo ſenem.

Amabo, Obſecro, & cætera,

Amabo & obſecro blandientis. Sodes & ſultis hortantis uerba ſunt, & in interiectionis naturã uerſa, quēadmodum & Age.

LIBELLI DE OCTO PARTIVM CONSTRVCTIONE FINIS.

Baſileæ in officina Frobeniana
Menſe Auguſto.
An. M.D.XV.

(235066)